

Обсяги ринку, висока якість людського потенціалу, відсутність тероризму, стихійних лих та епідемій являються єдиними перевагами над іншими країнами, що за умови структурних якісних змін в управлінській сфері здатні підвищити конкурентоспроможність України.

Література:

1. Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2017-2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-1>.

ВПЛИВ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Линьова В.Д.

*Науковий керівник: Солодовнік О.О., к.е.н., доцент
Харківський національний університет будівництва та архітектури*

Для України, економіка якої має високий ступінь інтегрованості у світову економічну і валютно-фінансову систему, необхідною умовою подолання наслідків фінансово-економічної кризи та забезпечення зростання виробництва і добробуту суспільства є ефективне функціонування механізму валютного регулювання.

Валютне регулювання – комплекс заходів, спрямованих на встановлення порядку проведення операцій з валютними цінностями та включення держави у світовий ринок. Метою валютного регулювання є підтримка економічної стабільності й утворення надійного фундаменту для розвитку міжнародних економічних відносин шляхом впливу на валютний курс і на валютно-обмінні операції [1]. Як невід’ємна складова валютної політики, валютне регулювання передбачає регламентацію поведінки учасників валютного ринку і способів здійснення валютних операцій, що дає змогу контролювати співвідношення попиту і пропозиції іноземної валюти та обмежувати вплив негативних чинників, які дестабілізують ринок [2].

Основним об’єктом валютного регулювання є функціонування валютного ринку, суб’єкти якого мають різні інтереси щодо рівня і динаміки валютного курсу. Так, експортери, які забезпечують основну частину іноземної валюти, що пропонується на ринку, зацікавлені в заниженні курсу національної валюти. В завищенні курсу національної валюти зацікавлені підприємства, що отримують сировину, матеріали, комплектуючі деталі з-за кордону, а також галузі промисловості, які виробляють продукцію, що є неконкурентоспроможною порівняно з іноземною продукцією. Для того, щоб максимально наблизити курс національної валюти до його купівельної спроможності і знайти компроміс між інтересами експортерів та імпортерів проводяться валютні інтервенції. Вони полягають в тому, що центральний банк

втручається в операції на валютному ринку з метою впливу на курс національної валюти шляхом купівлі або продажу іноземної валюти. Для підвищення курсу національної валюти центральний банк продає іноземну валюту, а для зниження – скуповує її в обмін на національну. Аналіз динаміки валютних інтервенцій, які здійснював Національний банк України (НБУ) упродовж 2014-2017 рр., свідчить про те, що з огляду на нагальну потребу формування золотовалютних резервів держави такі інтервенції часто мали протилежне спрямування до очікуваних учасниками ринку, підсилюючи панічні настрої на ньому.

Поряд із валютною інтервенцією центральний банк може вжити ряд адміністративних заходів, що дозволяють регулювати валютний курс в напрямку, що відповідає зміцненню грошового обігу і підвищенню ефективності міждержавних економічних відносин [3]. Основним напрямом адміністративного регулювання валютних операцій є політика валютних обмежень. Валютні обмеження – це сукупність регулятивних заходів, які передбачають встановлення законодавчих або нормативних правил щодо заборони, лімітування і регламентації операцій резидентів і нерезидентів з валютою і валютними цінностями [4]. Головною метою валютних обмежень є регулювання платіжного балансу та курсу національної валюти, сприяння нарощуванню експортного потенціалу, недопущення спекулятивної гри на затриманні надходжень від експорту, зупинення відтоку авуарів резидентів за межі держави [1]. З метою подолання кризових явищ у грошовій сфері упродовж 2014-2015 рр. НБУ вводив жорсткі тимчасові обмеження, що встановлювалися окремими постановами, термін дії яких становив кілька місяців, але по закінченню такого терміну приймалися нові постанови схожого змісту, фактично продовжуючи заборони та обмеження. У цей час було запроваджено обов'язковий продаж 75% валютної виручки експортерами, скорочення терміну розрахунків за експортними та імпортними контрактами до 90 днів, обмеження валютних переказів за кордон сумою, еквівалентною 15 тис. грн. на добу і 150 тис. грн. на місяць тощо. У 2016-2017 рр. ці адміністративні обмеження було поступово лібералізовано, зокрема пом'якшено: вимогу до обов'язкового продажу валютних надходжень експортерів спочатку до 65%, а згодом до 50%; обмеження на продаж готівкової іноземної валюти населенню, яке стало вже менш дієвим заходом стабілізації ринку через його тривале застосування. Для подальшого розвитку економіки актуальним на сьогодні залишається питання зняття обмежень на прямі іноземні інвестиції та подальше пом'якшення валютних обмежень щодо експортно-імпортних операцій.

Отже, валютне регулювання є важливою складовою економічної політики України, використання якого не тільки дозволяє стабілізувати ситуацію у грошовій сфері, а й справляє суттєвий вплив на ділову активність підприємств, які є первинною ланкою економічної системи держави. Тому для забезпечення позитивних зрушень у діяльності підприємств та економіки в цілому необхідно всебічно оцінювати ефективність дій регулятора та враховувати їх наслідки для усіх зацікавлених осіб.

Література:

1. Божидарнік Н.В. Валютні операції : підручник / Н.В. Божидарнік, Т.В. Божидарнік. – К.: ЦУЛ, 2013. – 698 с.
2. Дзюблюк О.В. Валютна політика: Підручник / О.В. Дзюблюк. – К.: Знання, 2007. – 422 с.
3. Основы банковского дела: учебное пособие / коллектив авторов; под ред. О.И. Лаврушина. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Кнорус, 2013. – 392 с.
4. Гроші та кредит: підручник / А.М. Мороз, М.Ф. Пуховкіна, М.І. Савлук та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Мороза і канд. екон. наук, доц. М.Ф. Пуховкіної. – К. : КНЕУ, 2005. – 556 с.

РІВНІ ІЄРАРХІЇ СУБ'ЄКТІВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Поповцева М.

*Науковий керівник: Кирчата І.М., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Загострення конкурентної боротьби в світовій економіці обумовлює необхідність розглядати конкурентоспроможність як на макро-, так і на мікроекономічному рівнях, а умови посилення процесів інтернаціоналізації та глобалізації бізнесу проблему підвищення конкурентоспроможності підприємства і країни в цілому висунуто на перший план.

Ступінь посилення ринкових позицій на зовнішніх ринках окремого підприємства в більшості випадків переходить від рівня конкурентоспроможності підприємства до рівня конкурентоспроможності держави (регіону, галузі). Стійке положення підприємства на зовнішніх ринках, ступінь його привабливості загалом визначається досягнутим рівнем конкурентоспроможності держави, який і має формувати лояльне відношення стратегічних партнерів.

Різноманітність методологічних підходів авторів до дослідження конкурентоспроможності, а також ізольований розгляд того чи іншого об'єкту без врахування його місця в ієрархії понять та визначення базового рівня унеможливають розробку ефективної системи управлінських рішень тактичного та стратегічного характеру, чим й гальмують процес нарощування та підвищення рівня конкурентоспроможності на кожному послідовному рівні.

Слід також відзначити, що в економічній літературі існують дискусії щодо вибору базового рівня конкурентоспроможності, а разом із тим і параметрів оцінки на кожному з рівнів, вищих за базовий. Необхідно відмітити, що за таких умов параметри оцінки рівня конкурентоспроможності нижчого рівня повинні входити як базові змінні в параметри оцінки вищого рівня.

Цілком очевидно, що в ієрархії понять конкурентоспроможності більшість авторів базовим визначають „конкурентоспроможність продукції”, не враховуючи той аспект, що в теперішній час більшість підприємств є